

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIII. Idem Archiepiscopo (a) Vpsalensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

scripta lib. 7. capitul. cap. 143. his verbis : Omnes publicè penitentes quinta feriâ ante Pascha , quæ est Cæna Domini , ad civitatem in cinere , & cilicio in præsentia Episcopi prostrato vultu conveniant , & ibi ab Episcopo canonicè & ordinabiliter , sicut in Sacramentario , & in Romano Ordine continetur , reconcilientur , atq; dijudicentur , consolenturque , & prædicentur , quid deinceps agere , quidve vitare debeant , instruantur : atque insuper divinis precibus per manus impositionem ab Episcopo sanentur. Concil. Agathense can. 9. ubi dum PP. ritus imponendæ penitentia in ipso Quadragesimæ introitu referunt , tandem addunt : In sacra autem Domini cæna rursus ab eorum Decanis , & Presbyteris , Ecclesia luminibus representetur. Et Guillelmus Parisiensis Episcopus in statutis synodalibus , num. 9. ait : Presbyteri parochianos suos solenniter penitentes faciant venire in capite jejunii ad Ecclesiam Cathedralè , ut per Episcopum solenniter ab Ecclesia ejiciantur , & simul in die Jovis proxima ante Pascha , ut per Episcopum Ecclesia reconcilientur. Illustrant Philæacus ubi supra , Herrera d. lib. 2. cap. 31. Cum ergo in præsentibus textu agat Honorius de his rebus , quæ in die Cæna Domini peragi , & obiri ab Episcopo solent , rectius legitur in præsentibus , Recipias penitentes , quàm peregrinos ; cum circa peregrinos nullam specialem ceremoniam ea die in Ecclesia usitaram legamus.

3. (c) *Chrysmâ consecrâre.* Quia ut supra dixi , ad consecrationem chrysmatis Missæ sacrificium desideratur ; quod in reconciliatione penitentium non ita requiritur. Unde Episcopus potius in Sipontina Ecclesia , ubi chrysmâ consecrâbat ; quàm in Garganica , ubi penitentes recipiebat , Missæ sacrificium offerre debebat , nec duas Missas dicere poterat , ex supra traditis in cap. consultiis , hoc it.

4. (f) *Celebrare.* In feria quinta Cæna Domini possunt presbyteri Missæ sacrificium offerre ; an verò tantum unica Missa in qualibet Ecclesia , in qua cæteri Sacerdotes communicent , debeat celebrari , disputant Francolinus de horis canonicis cap. 30. Lugo de Eucharistia disputat 20. sect. 1. num. 14. Suarez de Sacram. disp. 80. sect. 2. Azor 1. p. insit. lib. 10. cap. 24. quest. 7. P. Henao tom. 2. de sacrif. Missæ , disputat. 20. sect. 3. Andreas Saulay in Panopl. sacerdot. p. 2. lib. 1. cap. 9. qui standum esse consuetudini resolvunt. Vetus autem Ecclesiæ consuetudo fuit , ut in unaquaque Ecclesia Missa solennis à solo Sacerdote , qui præest , celebraretur , reliquis sacerdotibus , si in ea plures essent , sola communione contentis , Elicitur priscus ille mos ex ordine Romano ante annos ferme 880. edito , ubi sub tit. de Cæna Do-

mini , hæc habentur : Præstis autem oblati communicent Presbyteri primò , postea Diaconi , & cæteri omnes . & ita perficiatur Missa. Antea florebat Alcuinus , qui in libro , quem scripsit de divinis officiis , ex veteri Ecclesiæ politia , cap. de Cæna Domini , expr. scè scribit : Dum cantatur antiphona Ad communionem , interim Clerum , & omnem populum communicare . Cui consonat liber Sacramentorum sancti Gregorii , ubi expleta chrysmatis consecratione , peracti que mysteriis , hæc rubrica subjungitur : Pontifex vadit ante altare , & communicat omnis populus in ordine suo . Et verò hac die , quâ Christus Eucharistia sacrificium instituit , solus ipse sacrificavit , cæteri omnes , qui in mensa assidebant (quamvis tuac fuerint ab eo Sacerdotes ordinati) ipso porrigente divinum munus susceperunt . Ob reverentiam igitur Christi solus hac die celebrantis , & suis manibus discipulos communicantis , conveniens esse nemo pius . & prudens negaverit , ut ipsa die quilibet in Ecclesia unica liturgia celebretur ab uno , eoque primario Sacerdote , reliquis discipulorum instar assistentibus , & summâ modestiâ , & humilitate de ejus manibus suscipientibus corporis , & sanguinis agni immaculati (qui Pascha nostrum immolatus est) sacramenta veneranda . Cæterum & huic favet consilio id quod Marcus Francolinus in lib. de horis canonicis , cap. 30. num. 4. narrat suo tempore accidisse , scilicet Cardinalem Sabellium , Pontificis Vicarium in Urbe , quibusdam Sacerdotibus sacrificare volentibus in die Cæna Domini prohibuisse in ea die sacrificare . Porro Parisius contrarium morem usurpari conspeximus , & passim in Gallia : dicunt etiam in Hispania . At an procedat de facto , vel de jure , ipsi viderint , qui faciunt : excusari tamen censio ex tolerantia Episcopi , qui videt , nec prohibet . Vazquez fatetur congruentius esse , ut eo die reliqui omnes Sacerdotes , præter Præpositum , aut qui ejus legitime impediti vices gerit , à celebratione abstineant , & ad imitationem Apostolorum de manu illius , tanquam de manu Christi , Eucharistiam accipiant . Addit & monitum optimum , ubi usus prævalet , nimirum ut Sacerdotes singuli sacrum faciant feriâ 5. in Cæna Domini , ea die solum licere celebrare antequam Missa solennis finiatur , & corpus Christi in locum designatum recondatur ; nam postea mox incipit officium Parasceves ; cum statim Vesperæ dicantur : & in Parasceve in memoriam mortis , & sepulturæ Domini à celebratione sacrificii sit abstinendum . Ita Vazquez comment. in 3. p. D. Thoma. disp. 232. cap. 2. quest. 83. artic. 2.

CAPUT XIII.

Idem Archiepiscopo (a) Vpsalensi.

Perniciosus valde , sicut audivimus , in tuis partibus inolevit abusus , videlicet quod in majori quantitate (b) aqua ponitur in sacrificio , quàm de vino : cum secundum rationabilem consuetudinem Ecclesiæ generalis , plus in ipso sit de vino , quàm de aqua ponendum . Ideoque f. t. m. quatenus hoc nec de cætero facias , nec in tua provincia fieri patiaris .

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

Gggg

NOTÆ.

NOTÆ.

(a) **U**psalensis. Ita etiam legitur in quinta compilatione, sub hoc tit. cap. 5. Upsalensis Ecclesia est in Suecia ab Eugenio III. Archiepiscopi Cathedrâ decorata, ut refert Baronius anno 1148. cujus. Sedem tenebat temporibus Honorii III. Olaus VI. cujus vitam refert Joan. Magnus in *hisor. Upsalensi, lib. 3. in princip.*

(b) **Aqua.** Quia regiones illæ Septemtrionales vino carent, immo & aliunde exportatum vi frigoris continuò acefcit, ut refert Cironius in præfenti.

COMMENTARIUM.

Circa aquam vino miscendam in calice pro divino Missæ sacrificio celebrando duas hærefes damnavit sexta Synodus Trul. can. 32. alteram Hydroparactarum, qui aquâ solâ in calicis oblatione utebantur, de quibus Epiphanius hæresi 42. De Aquariis D. Augustinus hæresi 44. ad *Quodvultdem*, & de ecclesiâ dogmat. cap. 57. 1: *Non debet pura aqua inferi, ut quidam sobrietatis falluntur imagine; sed vinum cum aqua mixtum.* Qui hæretici sequuti fuerunt errorem Tatiani, qui vixit circa annum Domini 173. temporibus Marci Antonini Philolophi, qui asserbat, aquam tantum in mysteriis adhibendam esse, docens vitem ex farina & terra germinasse. Refert Baronius anno 174. num. 3. & 257. num. 9. Alteram huic contrariam, Armenorum videlicet, qui circa annum Domini 640. docebant, nihil omnino aquæ vino miscendum esse in sacrificio Missæ; cujus erroris meminerunt Theophylactus ad cap. 19. D. Joannis, Nicephorus Calixtus lib. 18. *hisor. cap. 53.* Sed utraq; hæresis facilè convincitur primò ex contextu Evangelistarum Matthæi, Marci, & Lucæ, qui omnes tradunt, Dominum nostrum vinum in calicem infudisse, ex Concilio L. th. generali sub Innocentio III. quod refertur in cap. 1. §. una. de *summa Trinit.* ex cap. cum *Martha*, §. *quesivisti*, hoc tit. Ex Concilio Carthag. 3. can. 24. ex Cypriano lib. 2. *epist. 3. ad Cecilium*, sancto Chrylostomo homil. 83. in *Matthæum*, ubi sic ait: *Sed cujus rei gratiâ non aquam, sed vinum post resurrectionem bibit, perniciosam quandam hæresim radicatus evellere voluit eorum, qui aquâ in mysteriis utuntur, ita ut ostenderet, quia, & quando hoc mysterium tradidit, vinum tradidit, & jam post resurrectionem in nuda mysterii mensa vino usus est.* Secunda refellitur ex pluribus Ecclesiæ auctoritatibus, in quibus definitur, aquam cum vino miscendam esse, juxta Domini exemplum, cap. cum *omne*, cap. in *Sacramento*, de *consecr. dist. 2.* Concil. Hippon. can. 25. ibi: *In sacramentis aliud non offeratur, quàm panis, & vinum aquâ mixtum.* Aurel. 4. can. 4. *Nullus in oblatione sacri calicis, nisi quod ex fructu vineæ speratur, & hoc sine aqua mixtum, offerre presumat, quia sacrilegium judicatur aliud offerri, quàm quod in mandatis sacratissimis Salvator instituit.* Altifiod. can. 8. *Non licet in altario in sacrificio divino mellinum, quod mulsam appellatur, nec ullum aliud poculum extra vinum cum aqua mixtum offerre.* Wormat. can. 4. *Cum Magister veritatis verum salutis nostræ sacrificium suis commendaret*

discipulis, panem tantum, & calicem sub hoc sacramento præbuisse cognoscimus: ideoque præter panem, & vinum cum aqua mixtum aliud offerri non debet; calix enim Dominicus vino, & aqua permixtus debet offerri. Tribur. can. 19. *Alex. lucc. 1104.* Evaristi dixit: *Non debet enim, ut à Patribus accepimus, & ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum, quia utrumque ex latere ejus profuxit, ut videlicet per hoc indicet populos, qui secundum Joannem aqua sunt, à Christo, cujus sanguis in hac sancta Synodo constituitur, credimus, & confirmamus, ne ullus sine commixtione vini, & aqua mysteria sacra conficiat.* D. Hieronymus in *Marcum*, cap. 14. *Damaicenus lib. 4. orthodox. fidei, cap. 14.* S. Justinus Martyr in *dialog. Tryph. & apolog. 2. ad Anon.* D. Ambrosius lib. 4. de *Sacram. capit. 4.* referunt Bironius anno 132. num. 7. Anton. Augustin. in *epit. lib. 24. tit. 1.* *Viccomes volum. 3. de ritibus Missæ, libro 2. cap. 16.* Quæ de causâ Irenæus calicem vocat temperamentum; & prædictas hæreses damnavit Ecclesia in dicta Synodo Trul. can. 32. Florentina in decreto fidei, *sess. ultim. §. Tertium.* Tridentin. *sess. 22. de sacrif. Missæ, cap. 7.* Gregorius VII. lib. 8. *registr. epist. 1. 101.* *Quoniam vestram Armenorum Ecclesiam à rectitudine fidei, quam ab Apostolis, & Sanctis Patribus traditam Universalis Ecclesia tenet, in quadam pravitate exorbitasse sententias nobis relatum est, profectò nimium paterni affectus compassione doluimus. Quorundam siquidem relatione didicimus, in celebrandis sacrificiorum salutiferis sacramentis, aquam vino penitus apud vos non admisceri, cum nemo Christianus, qui sacra novit Evangelia, dubitet à latere Domini aquam cum sanguine emanasse. Et licet Platina, Lindanus, Polydorus Virgil. hanc mixtionem aquæ cum vino existimaverint ab Alexandro Pontifice in usu esse coepisse; verius est, Christum Dominum in calice non solum & aquam miscuisse, ut constat ex Iurgia S. Jacobi, quæ extat tom. 3. *Biblioth. veterum PP. ibi: Similiter postquam cenavit, accipiens calicem, & permiscens ex aqua, & vino, & aspicens in celum, ac ostendens &c.* Ex Liturgia Divi Marci illis verbis: *Postquam cenavit accipiens calicem, factaque aquæ & vini mixtione, &c.* Superante mihi præterea veterum testimonia, quæ Christum exemplo suo nostræ religionis cultores id docuisse declarant, ut S. Cyprian. *epist. 63. ad Cecil.* qui vinum mixtum declarat, id est calicem Domini aquâ, & vino mixtum prophetica voce pronunciat, ut appareat in passioni Dominica id esse gestum, quod fuerat antè prædictum. Et paucis interjectis: *Dominus adveniens, baptismi, & calicis manifestavit veritatem, cum aquam illam sibilem, aquam vite æternæ præcepit credentibus in baptismo dari; calicem vero docuerit exemplo magister sui, vini, & aquæ conjunctione misceri.* Rursus ibidem: *Admonitis nos scias, ut in calice offerendo Dominica traditio servetur, neque aliud fiat à nobis, quàm quod pro nobis prior fecerit, ut calix, qui in commemorationem ejus offertur, mixtus vino offeratur.* Theodoret. *dialog. 1. In mysteriorum traditione (DEUS) corpus panem appellavit, & sanguinem id, quod infusum, & commixtum est.* Joanni. *Damaiceni, lib. 4. de fide Orthodox. cap. 14.* Similiter accipiens calicem ex vino & aqua, tradidit illis dicens: *Bibite**

Bibite ex hoc omnes, &c. Eusebii Lugdunensis homil. 5. de Pascha. Hoc itaque Dominici sanguinis vinum aqua esse miscendum, non solum traditione Dominici, sed etiam genere passionis ostendit, ex cuius sacro latere sanguis, & aqua lancea illusione proluxit. Ex Eugenii P. IV. decreto semel atque iterum à nobis citato. Aqua autem ideo admiscetur, quoniam iuxta testimonia SS. PP. atque Doctorum Ecclesie, pridem in dispensatione adhibita, creditur ipsum Dominum in vino aqua permixto hoc instituisse sacramentum. Ex quibus illud efficitur, quod antè dicebamus, Dei Ecclesiam Dominico monito, & exemplo aquam vino semper admiscuisse. Quà verò de causâ id factum sit, non obscure colligi potest ex locis Sancti Cypriani, & Eusebii superius allatis, qui (si sapio) demonstrant, sanguinis, & aqua, quæ ex Christi latere exierant, hac permixtione memoriam renovari. Atque hujus sententiæ veritas Alexandri P. auctoritate confirmatur, apud quem epistolâ ad omnes Orthodoxos hæc ratio usurpata est: *Non debet (ut à Patribus accepimus, & ipsa ratio docet) in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum; quia utrumque ex latere ejus in passione sua profusus legitur. Quæ si accuratè considerentur, amplius constabit, quod supra probandum susceperam, aqua admiscendæ auctorem Alexandrum non fuisse. Quia si ipse eum morem à Patribus, hoc est majoribus accepit (sicut in ipso legitur) qui fingi potest illum instituisse? Sed hoc obiter. Ad rationem revertamur. Docuit verò illum præter citatos Scriptores D. Ambrosius de Sacram. lib. 5. cap. 1. duminquit: *Quid sibi vult admixtio aqua? Quia de latere Christi profusus sanguis, & aqua.* Illustrat Durantius in ration. lib. 4. cap. 30. num. 71. Matthias Bredembachius lib. 4. anti-peripisthis, cap. 17. Est alia præterea causâ, cur in sacris mysteriis aquam vino adhibere perpetuò sancta Ecclesia consueverit? Aqua enim, ut divinis litteris edocti sumus, populum designat. Quare aqua vino admixta fidelis populi cum Christo capite conjunctionem significat. Quod ne in dubium vocari possit, ex antiquis monumentis testes excitabo eos, quorum fides optima, & spectatissima est. Incipiam à sancto Cypriano probatæ virtutis, atque doctrinæ Scriptore, qui epist. 63. ad Cecil. disertis verbis hoc testatur inquit: *Quando in calice aqua vino miscetur, Christo populus adunatur, & credentium plebs ei, in quem credit, copulatur, & conjungitur: quæ copulatio, & conjunctio aqua, & vini sic miscetur in calice Domini, ut commixtio illa non possit ad invicem separari. Et paulò post: Sic autem in sacrificando calice Domini offerri aqua sola non potest, quomodo nec vinum solum potest. Nam si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine nobis: si verò aqua sit sola, plebs incipit esse sine Christo.* Sequutus est Jul. Papa I. cujus ex Gratiano, & Ivone decretum septimum extat in hæc verba: *Calix Dominicus juxta canonum præcepta vino, & aqua permixtus debet offerri: quia videmus populum in aqua intelligi; in vino verò ostendi sanguinem Christi.* Quid Concilium Brachar. 3. nonne & ipsum id docuit? Scriptum est enim cap. 1. mutatis à Julio verbis: *Calix Dominicus (juxta quod quidam Doctor differit) vino, & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua populum intelligi: in vino verò ostendi sanguinem Christi.* D. D. Gonzal, in Decretal. Tom. III. Pars II.*

sti. Ergo quando in calice vino aqua miscetur, Christo populus adunatur. Et (ut cæteros prætermittam) Synodi Tribur. PP. Alexandri Pap. I. auctoritatem sequenti, cap. 19. ita caverunt: *Alexander successor Evaristi dixit: Non debet enim (ut à Patribus accepimus, & ipsa ratio docet) in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri; sed utrumque permixtum. Cujus rei veritatem in hac sancta Synodo confitemur, credimus, & confirmamus, ne nullus sine commixtione vini, & aqua mysteria sacra conficiat: sed ut duæ partes sint vini, quia major est majestas sanguinis Christi, quam fragilitas populi: tertia aqua, per quam intelligitur infirmitas humana natura.*

Nec contrarium probat textus in cap. in sacramento 5. de consecr. dist. 2. in illis verbis: *Non amplius in sacrificio offeratur, quam de uvis, & frumento.* Ex quibus expressè deducitur, non aliud esse in mensâ sacrificio offerendum, quam id quod conficitur ex uvis & frumento; videlicet panem, & vinum. Ergo non debet adhiberi admixtio aqua. Nam ut huic difficultati respondeamus, observandum est, oblationes, quæ primis Ecclesie temporibus à fidelibus fiebant ad altare, dum Missæ sacrificium celebrabatur, esse in duplici differentia. Aliæ enim fiebant tanquam de materia Eucharistiæ ad ipsum Missæ sacrificium offerendum, in quibus nihil aliud apponi poterat, quam panis, & vinum, ex canone 3. Apostolor. capit. didicimus, de consecr. dist. 3. & aliis canonibus congestis ab Antonio Augustin. in epist. jur. lib. 24. tit. 1. Et hæc panis, & vini oblatio ad altare debebat ferri ab omnibus viris, & mulieribus in diebus Dominicis, in quibus ipsi communicabant, cap. quotidie 13. de consecr. dist. 2. quia indignum judicabant de aliena oblatione communicare, ut ex Divo Augustino sermon. 215. de tempore, notat Baronius tom. 1. annal. anno 58. num. 87. & ex aliis probavi in can. 28. Concilii Illiber. Aliæ etiam erant oblationes, quæ non fiebant de materia ordinata ad sacrificium, vel Eucharistiæ consecrandam, sed ad sustentationem ministrorum Ecclesie; & istæ fieri consueverant de frumentis, oleo, incenso, & aliis rebus, dist. can. 3. Apost. & si aliæ res offerebantur, non apponebantur in ipso altari: juxta quam Ecclesie disciplinam rectè statuitur in dist. cap. in Sacramento, ut in sacrificiis amplius non offeratur, quam de uvis, & frumentis, videlicet in altari ad sacrificium Missæ, non quia PP. Concilii Carthag. negent aquam in Missæ sacrificio adhibendam esse. Docuerunt le Maître lib. 1. de decimis, capit. 4. Corjolanus in breviario, anno 120. Menardus in notis ad librum Sacrament. D. Gregorii, fol. 147. & 173. Saulay in Panop. sacerdot. p. 2. lib. 2. cap. 6. & 7. P. Serlogus tom. 3. in Cantici, vestig. 3. fol. 262.

Non tamen inde deducas, ut fecit Armacanus lib. 9. quæst. Armen. c. 9. referente Soto in 4. dist. 9. q. 1. artic. 6. circa secundam conclus. admixtionem aqua esse de necessitate sacramenti; siquidem contrarium verum est, & probatur ex D. Cypriano lib. 2. epist. 3. Innocent. III. lib. 4. de sacrific. Missæ, c. 32. Rubrica Missalis Rom. c. 4. de defectibus vini, n. 7. ubi dicitur, quod si Sacerdos post consecrationem calicis agnoscat non fuisse appositam aquam, nullo modo apponat; quia non est de necessitate Sacramenti. Probat cum D. Thoma 3. part. quæst. 83. artic. 6. ad 4. Bellarminus de Eucharist. charist.

charist. cap. 20. Vazquez 3. p. in 3. disput. 147. capit. 1. pluribus relatis Leander de Sacram. tract. 7. disput. 8. quest. 4. Martinez à Prado de Eucharist. quest. 74. dub. 9. Heno de Eucharist. disput. 4. sect. 2. Nullum enim extat præceptum divinum hujus mixtionis aquæ cum vino, ut perperam docuerunt Castro adversus hæreses, verbo Eucharistia. 7. Henriq. lib. 8. summe. cap. 12. §. 4. Granados tract. 2. de Eucharist. disput. 3. n. 9. P. de Ledema eod. tract. cap. 14. n. 16. Pasqualigus disp. 91. sect. 6. & probabile dicunt Vazquez ubi supra, disput. 179. c. 2. num. 8. Nunno de Eucharist. artic. 7. num. 2. Contrarium enim, & rectius, docuerunt Suarez in 3. p. de Sacram. disp. 45. sect. 2. Leander d. tract. 7. disp. 8. q. 41. Trullench. Araujo, & Lugo laudati à Martinez de Prado in d. c. §. 2. num. 14. Nec favet contrariæ sententiæ D. Cyprian. à Gratiano relatus in cap. in sacrificando 2. de consecr. dist. 2. ubi non solum docet offerri non posse in sacrificio Missæ aquam solum, vel vinum solum; sed ait, quod si vinum tantum quis offerat, incipit esse sanguis Christi sine Christo. Ex quibus verbis deducitur, consecrationem vini sine aqua nullam esse. Nam facile textus hic exponitur, si observetur, in ipsa epistola D. Cypriani non reperiri ea verba, sine Christo; sed potius legi sine nobis, in hunc modum: Si vinum tantum quæ offerat, sanguis Christi incipit esse sine nobis; si vero aqua sit sola, lex incipit sine Christo. Quorum verborum sensus est, quod quando vinum solum sine aqua offertur, non significat passionem Christi profuisse nobis, hoc est, effusum fuisse sanguinem pro nobis, sive in utilitatem populi Christiani significati per aquam, ut interpretatur Turricrem. ibi. Qui considerat verba S. Cypriani etiam prout jacent apud Gratianum, posse eodem ferè sensu accipi: nam per Christum populus Christianus designatur juxta Apostolum 1. Corinth. 6. 12. Unde nullo modo negat Cyprianus, consecrationem vini sine aqua valere, sed tantum asserit, non posse offerri convenienter, & talivâ plenitudine mysticæ significationis. D. Thomas 3. p. q. 74. artic. 7. ad 1. Eodem modo intelligendus est textus in cap. cum omnes 7. de consecr. dist. 2. in illis verbis: Non potest calix Domini esse aqua sola, aut vinum solum, nisi utrumque sibi miscetur. Quæ verba referenda sunt ad necessitatem ex præcepto Ecclesiastico, ob prædictam significationem. Nec etiam favet contrariæ sententiæ canon 4. Concilii Aurel. 4. ubi postquam statuerunt PP. vinum aquam miscendum esse secundum Apostolicam traditionem, eam rationem adjiciunt: Quia sacrilegium judicamus aliud offerri, quam in mandatis sacratissimis Salvator instituit. Ex quibus manifestè deducitur, hanc mixtionem aquæ cum vino, non ex humana, sed divina institutione provenire. Nam respondetur, quod cum Dominus noster aquam vino miscuerit, & tali factio exem-

plum relquerit Ecclesiæ, quæ illam mixtionem aquæ fieri statim præcepit, lato modo appellatur hæc institutio divina, quia exemplo Domini facti statuta fuit: quomodo etiam accipio textus in cap. in sacramento, ubi hanc mixtionem traditionem divinam PP. Concilii Carthag. appellant, ut etiam D. Ambrosius in proem. libri de Spiritu sancto, pedum lotionem, Dominicam traditionem dicit, quia ad Christi exemplum in Ecclesia fieri solet.

Unde Pontificem posse dispensare, ut presbyter offerat Missæ sacrificium absque admixtione aquæ, resolvit Diana part. 8. tract. 1. re. sol. 12. aqua autem, quæ miscetur, debet esse in parva quantitate, ut in præsentibus docetur, & supponit Innocentius in cap. cum Martia, §. quævisisti, hoc it. ubi probabiliorum esse docet opinionem eorum, qui asserunt, aquam converti in vinum, & vinum in sanguinem: quod fieri nequiret, nisi modica aqua immisceretur, ut definitum fuit ab Eugenio IV. in Decreto de unione Armen. ibi: Materia est panis triticus, & vinum de vite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet. Quo decreto derogatum credo canon 19. Concilii Tribur. supra relato, ubi cavebatur, ut tertius pars aquæ cum vino admisceretur. Illustrant Vazquez supra, disput. 177. cap. 2. Lugo de Eucharist. disput. 4. num. 38. Leander dicit. disput. 8. quest. 48. Martinez à Prado dicit. quest. 74. dub. 9. §. 3. per totum. Unde rectè improbat Honorius abulsum presbyterorum Upsallens. qui aquam in majori quantitate offerrebant. Illud tamen in præsentibus non omitam, Græcos aquam calidam vino olim permiscuisse, ut refert Nicolaus Cabasilas in expositione liturgiæ, sic scribens: Convocatis ad sacram cenam fidelibus, ipse primum est ejus particeps, & quotquot sunt ejusdem ordinis, & quicumque sunt ministri altaris, aqua calidâ prius in calicem injectâ, ad significandum sancti Spiritus ad Ecclesiam descensum. S. Germanus Patriarcha CP. in theor. rerum Eccles. ibi: Dignus lectica est, in qua corpus Domini componitur à sacerdote, & Diacono, qui sunt Joseph, & Nicodemus. Aqua vero demonstrat eam, qua fixi è latere Christi: at per calorem significat fervorem sancti Spiritus; per albedinem vero sinceram fidem. Accedit testis lucuples auctor divinæ mysteriorum ante consecrationem liturgiæ, quam rom. 6. Biblioth. veterum, PP. insertam legimus. In ea enim ita scriptum est: Cum autem signaturus est panes, dicit: Et sus hunc panem, singulari numero, quemadmodum unus est Christus; cum elevaturus est, omnes simul elevat. Sic partitur oblatum primum panem, & partem ponit in sacrum calicem, & infundit aquam calidam, ut moris est. Illustrat Vicecomes volum. 3. de ritibus Missæ, lib. 2. cap. 20.

CAPUT XIV.

Idem Episcopo (a) Brixienfis.

Letteras tuas recepimus continentes, quod cum super excessibus Magistri Mauri presbyteri Ecclesiæ sanctæ Brigidæ Brixienfis, juxta debitum officii pastoralis inquires, (b) confessus est, quod cum quadam die hostiam, & calicem non haberet, in pane (c) fermentum